

BOYUN EGME

● SIYASET

GERÇEK BİR HALK YÖNETİMİ İSTİYORSAK

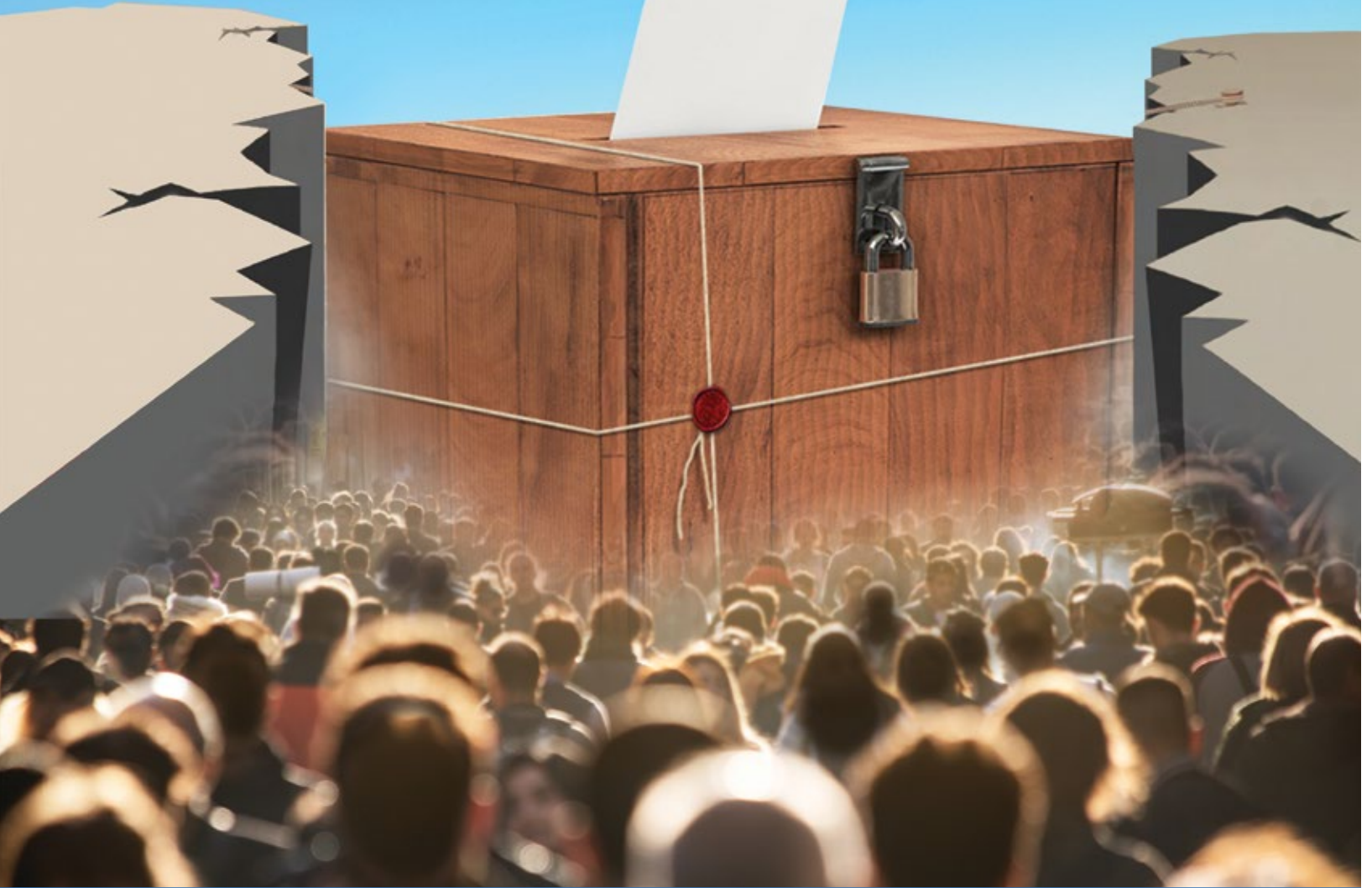
● Ülkede seçim gündemi hiç eskimiyor. Son beş yılda beş seçim, bir darbe girişimi yaşandı. Bugün yine seçim konuşuluyor. Oysa ne seçim hakkı sandıkta bitiyor, ne adalet mücadelesi seçimlere sığıyor! ● Sf 3

● HUKUK

HANGİ SEÇİM? HANGİ HUKUK?

● İktidarın oyuncağa çevirdiği seçim sistemini ve emekçilerin genel oy hakkını TKP Parti Merkez Konseyi üyeleri Ali Rıza Aydın ve Özlem Şen Abay ile konuştuk. ● Sf 4-5-6

SEÇİM SİSTEMİ ADALETSİZLİĞİN SİSTEMİ

● GENÇLİK-SİYASET

BU DÜZENDEN ALACAĞIMIZ TEK ŞEY İKTİDAR

● Türkiye Komünist Gençliği Sekreteryası'ndan dört üniversiteli ile konuştuk: Ülkeyi, eğitimi, geleceği... Kitap almadan, sinemaya, tiyatroya gidmeden genç olmayı... ● Sf 7

● KADIN

SOSYALİZMİN KADINLARI MUTLUYDU

● Sosyalist devlet, açtığı kreşlerle, çocuk bakım evleriyle bakım yükünü annelerin sırtından aldı. Böylece kadını daha en başta, çocuk bakmasa da değerli hale getirdi. ● Sf 9

● EMEK-SERMAYE

YAŞASIN BİRLİK SENDİKASI!

● Ey patronlar, artık korkma sırası sizde! Artık TÜM İŞÇİLERİN BİRLİK, MÜCADELE VE DAYANIŞMA SENDİKASI var! ● Sf 11-12-13-14-15-16

ISSN 2564-7385

9 772564 738002 >

BAĞIŞ YAP, DESTEK OL

**HAYDİ UNUTMAYALIM, BİZ
GÜCÜ NEREDEN ALIRIZ?
DAYANIŞMA**

Türkiye Komünist Partisi, maddi kaynaklarını üyelerinin ve dostlarının, dışından tırnağından artırdıklarıyla partiye aidat ve bağış verenlerin katkılarıyla oluşturuyor. Türkiye Komünist Partisi'ne bağışlarınızla katkı koyabilirsiniz. Hesap numaralarımız şöyle:

T. HALK BANKASI
Kadıköy/İstanbul Şubesi
Şube kodu: 0140
Hesap no: 16000060
Türkiye Komünist Partisi IBAN:
TR960001200914000016000060

YAPI KREDİ BANKASI
Ümraniye Çarşı Şubesi
Şube kodu: 1171
Hesap no: 87854153
Türkiye Komünist Partisi IBAN:
TR490006701000000087854153

AKBANK
Bahariye Şubesi
Şube kodu: 0141
Hesap no: 0128702
Türkiye Komünist Partisi IBAN:
TR320004600141888000128702

**BOYUN
EGME**

**BOYUN EĞME
HAFTALIK SİYASİ DERGİ**
İmtiyaz Sahibi:

Gelenek Basım Yayıncılık ve Ticaret Ltd. Şti

Sorumlu Müdür: Mesut Gülççek

Tasarım: Uğur Güç

ISSN: 2564-7385

Adres: Osmanağa Mh. Osmançık Sk. No:9/16
Kadıköy - İstanbul

Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve
Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide
Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

GENEL OY HAKKI SEÇİMLERDEN Mİ İBARET?

Genel oy hakkı bir seferde kazanılmadı. Uzun bir tarihi var. Yalnızca erkeklerin, yalnızca soyluların ya da parası olanların seçme ve seçilme hakkı olduğu günlerden tüm yurttaşların oy hakkına emekçilerin mücadelesi sayesinde gelindi.

Oysa genel oy hakkıyla gerçekleşmesi beklenen hukuk önünde eşitlik ve adalet, sadece sandık başına gitmekle sağlanamaz. Gerekli olan, halkın tüm karar alma, üretme, yönetme ve denetim süreçlerine katılımıdır.

Bugün biçimsel olarak oy hakkı da dahil olmak üzere tüm bu başlıklar birer mücadele başlığıdır.

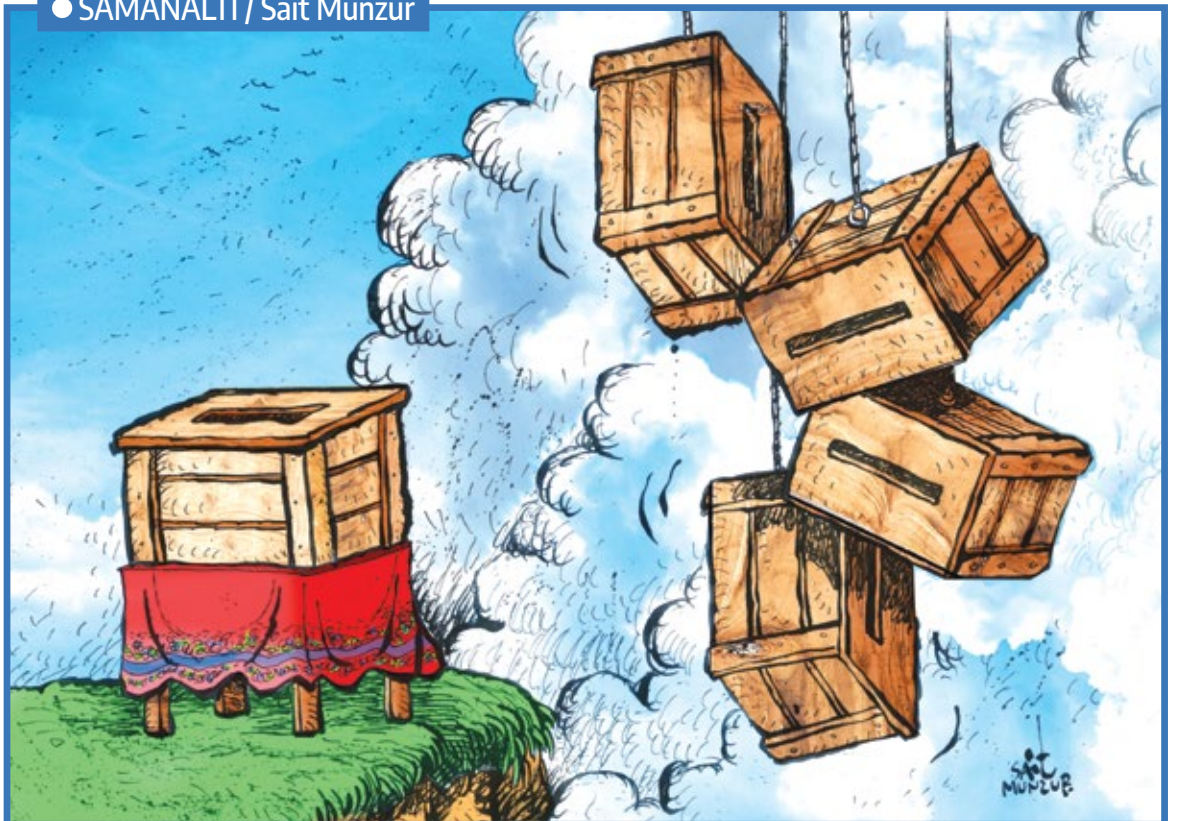
Özellikle AKP iktidarı, kendinden önce

bu hakkı manipüle eden tüm iktidarları aşarak hukuksuzluğu hukuk, kuralızsızlığı kural haline getirdi. Yapılan Anayasa değişiklikleri ile yürütme, yasamayı ve yargıyı belirler oldu. Seçimler ise halka söylenen yalanlara “demokrasi kılıfı” olarak iş gördü.

Neler mi yapılmadı? Seçim bölgeleriyle oynanması, seçmen kütüklerinin taşınması, mühürlü, mühürsüz zarflarla halkın iradesiyle adeta dalga geçilmesi, kamu görevlisi olmayan sandık kurulları... 12 Eylül mirası yüzde 10 barajının en ufak bir tartışmaya açılmaması...

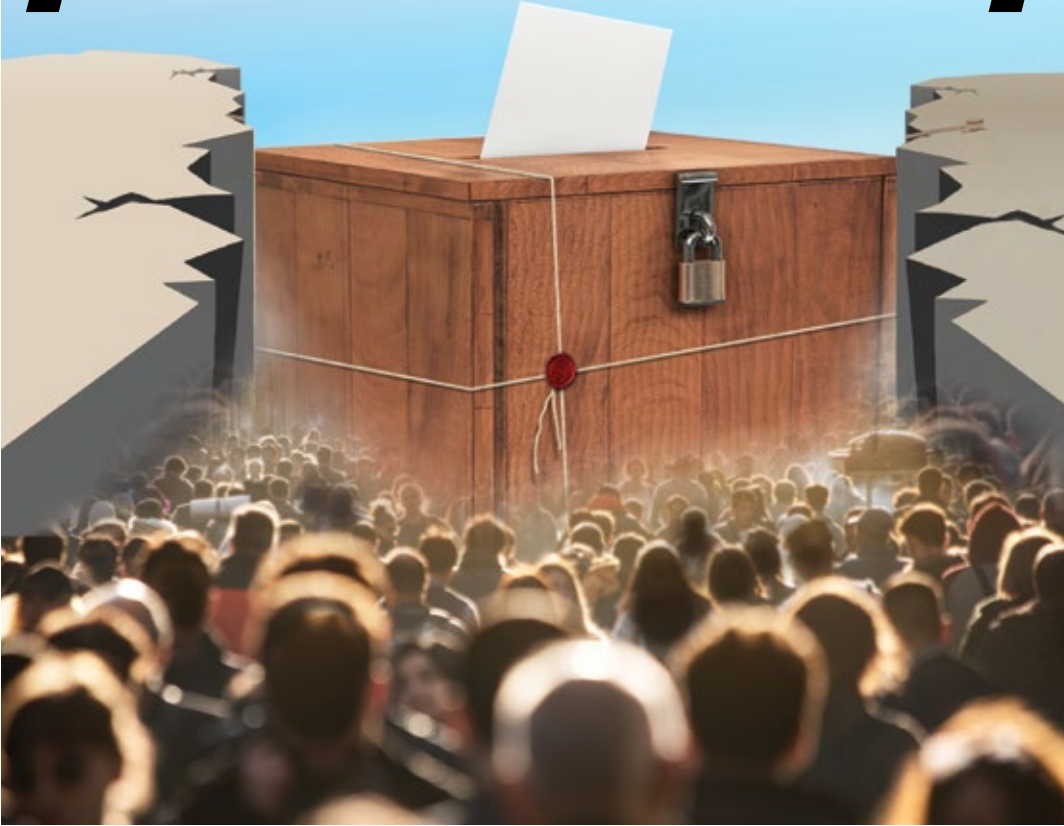
Seçim sonrasında ise mazbata verme, verilen mazbatayı geri alma, kayyumlar, vekilliklerin düşürülmesi...

● SAMANALTI / Sait Munzur

● KAPAK

Gerçek bir halk yönetimi istiyorsak...

Sadece son beş yılda beş seçim yapıldı. Her biri ayrı bir hukuk skandalıyla lekelendi. Bugün yine seçim konuşuluyor... Fakat iş sandıkta bitmiyor. Eşit ve adaletli seçim hakkı için mücadele gerekiyor.

Ülkede seçim gündemi hiç eskimiyor. Son beş yılda beş seçim, bir darbe girişimi yaşandı. Bugün yine seçim konuşuluyor. Geçtiğimiz hafta muhalefete yönelik operasyonlar, AKP'nin eski kurmaylarının yeni partileriyle yaptıkları girişimler, anket şirketleri tarafından sık sık yapılan "Bugün seçim olsa kime oy verirdiniz?" yoklamaları, seçimleri her daim günde tutuyor. AKP'nin de şu sıralar seçim sisteminde değişiklik üzerine çalıştığı konuşuluyor.

Fakat artık seçim denince yurttaşların aklına, ülkenin yönetimine katılabilecekleri temsili bir demokrasi bile gelmiyor.

Seçimler artık yolsuzluklar, hırsızlıklar, hazineden adaletsiz dağıtılan yardımlar ile özdeşleşti. Bugün 18 yaşında, yani seçme yaşına erişmiş bir genç yurttaşı düşünün. Bütün hayatı boyunca seçimlere dair gördükleri, işte bunlar...

SEÇME VE SEÇİLME HAKKI KALDI MI?

Tüm bunlardan sonra ülkede seçme ve seçilme hakkı olduğuna inancı olan kaldı mı? Dahası, sorunların yalnızca sandık başına gidip oy vermekle çözülebileceğine inanan var mı?

Ancak, eğer gerçek ve adaletli bir seçim sistemi istiyorsak, bunun yalnızca sandık başındaki haklardan ibaret olmadığını bilmeliyiz. Genel oy hakkı,

emekçilerin siyasete katılımının en temel güvencelerinden birisidir. Fakat siyasete katılımın, siyasi faaliyetlerin, yani **halkın örgütlenmesinin önünü açan düzenlemeler** de bu güvencenin bir parçası olmak durumunda. Gerçek bir demokrasi istiyorsak, örneğin seçilenlerin **geri çağrılması hakkı** halkın elinde bir denetleme mekanizması olarak bulunmalı. Seçime katılacak tüm partilere **eşit imkânlar** sunulacağı garanti altına alınmalı. Bir tarafta kamuya ait alanlar iktidar partisinin propagandası için sınırsızca kullanılırken diğer tarafta sola keyfi kısıtlar getirilmesine izin verilmemeli. Ya da halkın iradesiyle seçilmiş kişilere karşı kayyum bir sopa gibi kullanılamamalı.

Bu hak sandıktan çok daha fazlasını kapsıyor!

ADALETSİZLİĞİN KAYNAĞI NE?

Peki bu adaletsizlik kaynağını nereden alıyor?

Seçimlerdeki hukuksuzluklar da, aslında tıpkı iş kanununda ya da ihale kanununda yapılan hukuksuzluklarla, adaletsizliklerle aynı kökten geliyor. İktidar ülkenin egemen sınıfının siyasetteki sözü olduğu için, tüm yönetme araçları da buna göre şekilleniyor. Nasıl halkın ortak mülkü olması gereken üretim tesislerini birilerine kâr getirsın diye satmanın kanununu yapıyorlarsa, genel oy hakkımızı da öyle çalışıyorlar. Tam da bu nedenle, seçim başlığı hem verilmesi gereken bir hak mücadelesi olarak önümüzde duruyor, hem de **yalnızca seçimlere sınırlanacak bir mücadelenin yetmeyeceğini** bilmemiz gerekiyor.

Karşıma almamız gereken, yürütmeyle, ona tabi olmuş yasama ve yargısıyla, bunlara geçit veren tüm siyasi aktörleriyle bir bütün olarak sermaye düzenidir. Bu düzenin çürümüşlüğü, seçimlerle onarmak mümkün değil. Ama seçimleri de, hayatımızı da bu çürümüşlükten kurtarmak mümkün.

Gerçek bir halk yönetimi istiyorsak, işte bu yaklaşımla mücadele vermeye devam edeceğiz.

Adaletsizliğin sistemi

AKP'nin her siyasi krizde bir koz olarak kullandığı ve iktidarda kalmak için yaptığı hilelerle oyuncağa çevirdiği seçim sistemini, TKP Parti Merkez Konseyi üyeleri Ali Rıza Aydın ve Özlem Şen Abay ile konuştuk.

Genel oy hakkı mücadelelerle kazanıldı. Bu hakkın eşit ve adaletli olarak yaşama geçirilmesini hukukuyla, devlet tarafından yönetim ve denetimiyle seçim sistemi sağlıyor. Seçme ve seçilme hakkı seçim sistemi içinde gerçeklik kazanıyor.

Seçim sistemini seçmen kütüğünden seçim organizasyonuna, siyasi faaliyet hakkından seçime katılan siyasi partilere ve adaylara, propagandadan sandığa, oy kullanmadan sayım ve döküme ve de oyların birleştirilip kesin sonuçların belirlenmesine kadar uzun ve karmaşık bir süreç oluşturuyor. Ne var ki, "temsilde adalet ve yönetimde istikrar" gibi iki temel ilkeye dayanan seçim sistemi, ikinci ilkeyi ayakta tutmak için birinci ilkeyi ayaklar altına almış durumda. Denebilir ki artık adaletsiz seçim sistemiyle oluşan yönetim istikrarı yerleşik hale geldi. Böyle oldukça da seçim sisteminde eşitlik ve adalet emekçiler için yeniden bir mücadele başlığı olarak belirdi.

Hem seçim sistemindeki güncel durumu, hem de emekçilerin seçim başlığında vereceği mücadeleyi aydınlatmak amacıyla TKP Parti Merkez Konseyi üyesi Ali Rıza Aydın ve Özlem Şen Abay'ın görüşlerine başvurduk.

Seçim sistemi konusu bir söyleşiye sığmayacak derecede kapsamlı ve kaotik... Sanıyoruz öncelikle hukuku, Siyasi Partiler Kanunu ve seçim yasalarını değerlendirmek gerekiyor. Bu yasalarla Anayasa arasındaki ilişki ne durumda?

Ali Rıza Aydın: Siyasi haklar toplum olmanın, toplumsal düzen içinde yaşamının ve toplumun maddi ve manevi varlığına ve geleceğine ilişkin stratejileri, plan, program ve uygulamaları geliştire-

TKP Parti Merkez Konseyi üyesi Ali Rıza Aydın

"Seçim hukukun ve devletin güvencesi altındadır; ama o hukuk ve devlet de siyasal iktidarın ve seçimi kendi çıkarına çevirebileceğini düşünen, muhalif denilen büyük düzen partilerinin tercihleriyle şekillenmektedir."

rip yaşama geçirmenin temel haklarıdır. Benzetme yaparsak, bireylerin yaşam hakkı için hak ve özgürlükler bütünlüğü ne kadar vazgeçilmezse toplumun yaşam hakkı için de siyasi haklar aynı şekilde vazgeçilmezdir. **Siyasi hakların olmazsa olmazı ise siyasi örgütlenme ve genel oy hakkıdır.** Nitekim Anayasa siyasi faaliyette bulunma hakkıyla seçme ve seçilme haklarını bütünlük içinde tek maddede düzenlemiştir.

Hem "siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru" olarak tanımlanan siyasi partilerin kuruluşları ve uyacakları esaslar, partilere üye olma ve ayrılma esasları, hem seçme ve seçilme haklarıyla seçim esasları, hem de seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılması Ana-

ayasa güvence altına alınmıştır. Tabii Anayasanın sınıflı bir toplum sözleşmesi olduğunu vurgulamak ve de unutmamak koşuluyla şunu söyleyebiliriz: Anayasa sınıfsallığına rağmen hiç olmazsa belli güvenceleri taşımakta, belli ilkeleri yazmakta; ancak siyasi partiler ve seçim yasaları bu güvence ve ilkeleri ya eksikli taşımakta ya da hukukun temel ilkelerine aykırı olarak belirsizlik ve öngörüsüzlük içermekte, hukuksuzlukları ve keyfilikleri dahi hukuk metni yapabilmektedir. **Seçim yasaları siyasi iktidarın sıkça müdahale ettiği yasaların başında gelmektedir.** Siyasi Partiler Yasası ise büyük ve sermaye yanlısı partileri parlamentoya taşıyan bir öze sahip.

YÜZDE ON SEÇİM BARAJI ANAYASA HÜKMÜ DEĞİL

Bir örnek çok şeyi anlatır bazen. İşte 12 Eylül 1980 darbesi ürünü olan yüzde on seçim barajı... 2020 yılına geldik hala duruyor. Anayasa hükmü de değil. Ama düzenin büyük partileri ara sıra yarım ağız dile getirirler de kaldırmıyorlar. Hem parlamentoya rahatça giriyorlar, hem de giremeyen partileri kendileriyle ittifaka zorluyorlar. AKP'nin 18 yıla yaklaşan iktidarında bu barajın payı büyük. Barajın en büyük etkisiyse emekçi halkı kendi siyasetlerinden çok büyük partilerin kapitalist siyasetine destek yapması.

Özlem Şen Abay: Buraya iki büyük desteği eklemek gerekir ki birincisi, **Anayasa Mahkemesinin (AYM) bu hukuksuzlukları iptal etmemesi**, onaylaması; ikincisi de yönetim ve denetimle yetkili **Yüksek Seçim Kurulunun (YSK)**, il ve ilçe seçim kurulları ve sandık kurullarıyla birlikte bir yandan yönetim zaafalarını taşıırken diğer yandan denetim içerikli kararlarıyla adaletsiz seçimi daha da adaletsiz hale getirmesi.

ARA: Evet, seçim hukukun ve devletin güvencesi altındadır; ama o hukuk ve devlet de siyasal iktidarın ve seçimi kendi çıkarına çevirebileceğini düşünen, muhalif denilen büyük düzen partilerinin tercihleriyle şekillenmektedir. Kaldı ki,

olarak seçim sistemi

iktidardaki parti ya da partilerin ve düzen içi diğer siyasi partilerin hem biçimsel ve örgütsel, hem de siyasal çerçevesini belirleyen de egemen sınıf olarak sermaye sınıfı olduğu unutulmamalıdır.

1965'TE TİP'İN BAŞARISI YALNIZCA MİLLİ BAKİYE SİSTEMİ İLE AÇIKLANAMAZ

Peki sizce seçim sistemi 1960'lar-da emekçi halk için daha fazla alan mı açıyordu?

ÖŞA: 1960'lar denilince aklımıza ilk olarak TİP'in Meclise girmesinin gelmesi olağandır. Bildiğiniz gibi, TİP 1965 seçimlerine 67 ilin 56'sında katılmış ve 300 bine yakın oy almış ve 15 milletvekili çıkarmıştır. Bu oy sayısı Türkiye genelinde yüzde 3'e yakındır. Gerek alınan oy miktarı, gerekse ulaşılan toplumsal etki bakımından, TİP deneyiminin her yanıyla incelenmeyi hak eden bir örnek olduğunu söylemek durumundayız. Bilindiği gibi o dönemde seçimlerde "milli bakiye sistemi" asıldı. TİP'in mecliste 15 milletvekili ile temsil edilmesi çoğunlukla bu sisteme bağlanır; ancak varılan bu sonuç eksik olduğu gibi yanıltıcıdır da. Milli bakiye sisteminde, oylar illere göre milletvekillerine dağıtıldıktan sonra her ilde artan oylar merkezde birleştirilir. Merkezde biriken oylara göre de partilere ilave edilerek, milletvekillikleri dağıtılır. Bu sistemin oy oranları düşük partilere alan açtığı ve temsilde adalete daha fazla yaklaştığı aşikar; ancak TİP'in başarısını yalnızca bu sistemle açıklamak da TİP'e haksızlık anlamına gelir. Örneğin TİP, üçü İstanbul'dan, diğerleri ise Ankara, İzmir ve başka illerden olmak üzere 11 milletvekilini doğrudan seçirmiştir. Sadece dört milletvekili milli bakiyeden seçilmiştir. Dolayısıyla bu düzen içerisinde ne kadar 'doğru' bir seçim sistemi tanımlanırsa tanımlansın, TİP örneği bizlere seçimlerde halkın örgütlü mücadelesinin temel eksen olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır.

ARA: TİP örneği, Özlem'in dediği gibi halkın örgütlü mücadelesinin önemini gösterirken ardından başka bir şeyi daha getirdi. Sermaye sınıfı ve siyasal iktidar, hatta büyük düzen partileri emekçi halkın sesini kısma ve oylarını kendilerine çekme uğruna seçim sistemiyle oynamaktan, emekçilerin siyasi örgütlenmelerini parlamento dışına itmekten kaçınmadılar.

TKP Parti Merkez Konseyi üyesi Özlem Şen Abay

YÜZDE 10 BARAJINDAN AKP'NİN SEÇİM SİSTEMİNE: AMAÇ YÖNETİMDE İSTIKRAR

12 Eylül dönemi yapılan seçim düzenlemelerinde de aynı etki var kuşkusuz. 12 Eylül dönemiyle şimdiki düzenlemeleri karşılaştırsak neler söylenebilir?

ÖŞA: Mevcut koşullar altında düzenlenen seçim sistemlerinde **iki kavramın sarkaç işlevi gördüğünü** söylemek mümkün. Bunlar 'temsilde adalet' ile 'yönetimde istikrar' kavramları. Temsilde adaletin sağlanmasının amaçlandığı seçim sistemlerinde egemen sınıf açısından istikrar gerçekten büyük bir problem haline gelebiliyor. İşte bu durumlarda 'yönetimde istikrar'ın sağlanması amacıyla kimi araçlar devreye giriyor. Örneğin 12 Eylül döneminde uygulanmaya başlayan ulusal seçim barajı. Barajla ilgili Anayasada doğrudan hiçbir düzenleme olmadığını görüyoruz. %10'luk ülke seçim barajı asıl olarak 13.06.1983 tarihli Millet-

vekili Seçimi Kanununun 33. maddesiyle getirildi ve Anayasanın geçici 15. maddesi gereğince de anayasa yargısı denetimi dışında tutuldu. Tek başına bu durum dahi %10 seçim barajının bir 12 Eylül düzenlemesi olduğunu gösteriyor.

Bu düzenleme ile parlamenter sistemde temsiliyette tek renk ve tek ses, güçlü ve istikrarlı iktidar devreye sokuldu. Asıl olarak emekçi halk kitlelerini sermaye egemenliği altında tutma amaçlı tanımlanan seçim sistemlerinin, halk hareketlerinin önünü açma ve yükselişlerinde bir platform işlevi görme ihtimal ve riskleri her zaman bulunmaktadır; TİP örneğinde olduğu gibi. İşte böyle zamanlarda egemen sınıf için 'yönetimde istikrar' gündeme gelir ve istikrarı sağlamak amacıyla kimi tedbirlerin alınması kaçınılmazdır.

Bugün ise farklı ancak daha vahim bir tablo ile karşı karşıyayız diyebiliriz. AKP iktidara geldiği ilk dönem itibarı ile seçim sistemini kendi varlık ve konumu sağlamlaştırmak amacıyla işlevli bir araç olarak kullandı. **Son yapılan Anayasa düzenlemeleri yürütmenin tek elde toplanmasını amaçlamaktadır** ve parlamen-

tonun işlevsizleştirilmesi ile mevcut sistem bu doğrultuda yeniden dizayn edilmiştir.

Dolayısıyla seçimlerde yaşanan adaletsizlik ve hukuksuzluklar; başkanlık sistemi, temsiliyet kabiliyeti kaybettirilmiş parlamento, aritmetik hesaplar dengesi, yerel yönetim seçimleri ve kayyum sistemi, bunların hepsini bir bütün olarak görmek gerekiyor. Bu

bütünün hukuksal meşruiyeti elbirliği ile YSK ve hukuken tanımlanan kurumlar eliyle sağlanıyor. Yukarıda da değindiğimiz gibi Anayasa Mahkemesinin gördüğü işlevi de unutmamak lazım tabi.

Emekçiler için en doğru seçim sisteminin ne olduğu, doğru temsiliyetin nasıl sağlanacağı ve gerçek halk yönetiminin nasıl mümkün olacağı soruları tablonun bütününe bakmadan cevaplanamayacak sorular. Bu anlamda düzenin seçim sistemi ve hukukunun, seçime yönelik

"Parlamentonun gücünün kırıldığı, itibarsızlaştırıldığı dönemler emekçi halkın mücadelesinde de gedikler açıyor. Ve emekçi halkın mücadelesi ve genel oy hakkı bu işlevsiz, itibarsız parlamentonun ve onun dar çerçevesi içinde kalan siyasetin kuyruğuna takılıp eritiliyor."

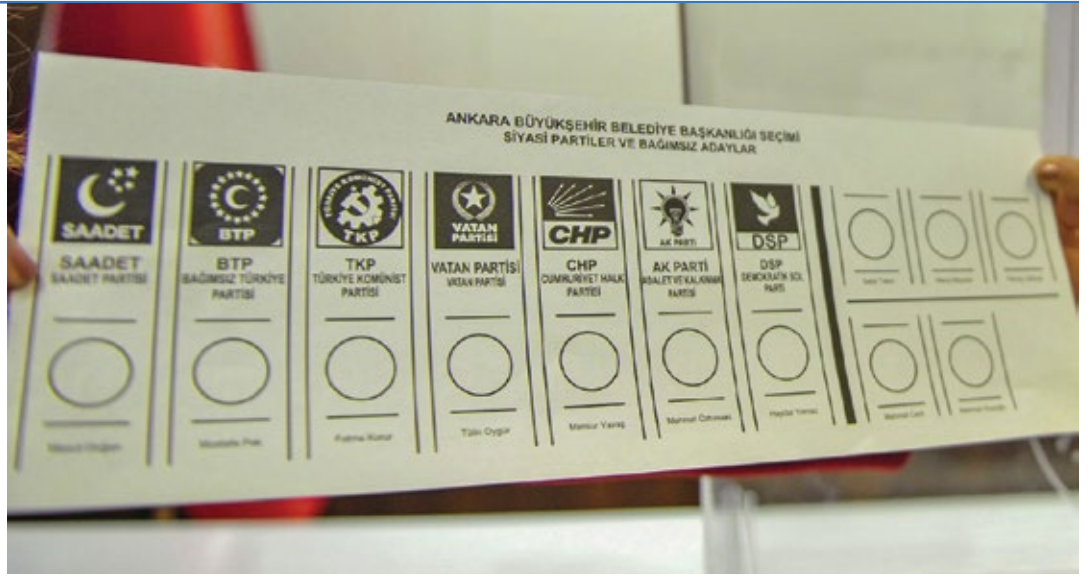
müdahale ve adaletsizliklerinin sınıfsal özlerini mutlak surette deşifre etmeden bir yere varmamız ve bu soruları cevaplamamız mümkün görünmüyor. Seçimlerin ise örgütlenme, işçi sınıfı söylemini ve emekçi halk için çözüm olanaklarını geniş kamuoyuna taşıma, emekçi halkın mücadelesini ilerletme ve örgütlü mücadelenin önünü açma yönlerinden hala büyük önemi bulunuyor.

PARLAMENTO NEDEN İTİBARSIZLAŞTIRILIYOR?

Sermaye parlamentoyu neden işlevsiz kılmak istiyor?

ARA: Parlamento burjuva devletlerde yukarıda sözünü ettiğimiz siyasi faaliyet hakkının, sayıları az da olsa bağımsız dediğimiz, bir partiye mensup olmayan milletvekilleriyle, siyasi partilere üye milletvekillerinin seçilerek gelmesiyle kullanımını sağlıyor. Her ne kadar siyasi partilerin çoğunluğunu içine taşımasa, her ne kadar -transferler dışında- neredeyse hep aynı partilerin temsilini sağlasa da seçme hakkıyla seçilme hakkının buluşmalarının ürünü. Arasında Anayasa değişiklikleri de olmak üzere yasama faaliyetini yürütüyor, anayasal görev ve yetkileri var. 2017’de budanmış olsa da hala önemli bir denetim görevi var. Bu denetimi halk adına yapıyor. Asli ve önemli işlerinden biri ise, kapkaç yasalarda ve torba yasalarda tam olmasa bile, devletin seçimle gelen temsilcilerden oluşan ayaklarından biri olarak halkı bilgilendirme. Hatta katabilirse ya da katmak isterse halkı yasama ve denetim sürecine çeşitli yollarla katma görevi de var parlamentonun.

Sınıfsallığında kuşku yok ama görev ve işlevlerine bakıldığında “temsili demok-

razi” içinde bile toplumsal denetime önemli olanaklar ve fırsatlar sunabilecek gücü var. Siyasal iktidar kanadında neler olup bittiğini, yeni yasalarla neler getirileceğini, yasalar üzerinde nasıl oynanacağını, uluslararası ilişkilerdeki durumu, emekçi halk üzerindeki hak sınırlamalarını ve vergi ödevlerini, bütçeleri ve ücret politikalarını parlamentodan öğrenme olanağı var. Sendikalar, dernekler, meslek kuruluşları, siyasi partiler ve medya aracılığıyla düzen içi siyasete müdahale edip yönlendirme olanağı var. Seçilme hakkını kullananları ve parlamento içi siyasi partileri denetleme ve yönlendirme olanağı var. Siyasal iktidarın ipliğini pazara çıkarma, siyasi sorumluları denetleyip Yüce Divana gönderme olanağı var. Mücadelelerle kazanılan hakları hukuk içine yerleştirme olanağı var.

İşte anayasal güvence altındaki bu olanaklar sermaye sınıfıyla, emperyalist güçlerle emekçi halkı hangi güncel, kısa ve orta erimli konularla karşı karşıya getireceğini de ortaya çıkarıyor. Bir yandan sermaye, siyasi iktidarı ve düzen içi muhalefeti kontrol etme ve siyaseti

kendi lehine çevirmeye çalışırken, diğer yandan aynı nedenler emekçi halkın mücadele başlıklarını ve biçimlerini de belirlemiş oluyor. Aynı zamanda her ne kadar demokrasi, sosyalist sosu katılsa da düzen siyasetinin sınıfsal özünün somut durumlarla ortaya çıkarılıp somut analizler yapılması olanağı doğuyor. Yani anayasal olarak da fiili olarak da emekçi halkın sesini duyurma, gücünü gösterme yollarından biri olabilir parlamento.

ÖŞA: Parlamento’nun gücünün kırıldığı, itibarsızlaştırıldığı dönemler emekçi halkın mücadelesinde de gedikler açıyor. Ve emekçi halkın mücadelesi ve genel oy hakkı bu işlevsiz, itibarsız parlamento’nun ve onun dar çerçevesi içinde kalan siyasetin kuyruğuna takılıp eritiliyor. Bugün olduğu gibi bolca siyasi parti kurulup siyaset onların cıvıltısı ve ittifak hesapları içinde sürdürülürken, seçim günü geldiğinde yalnızca başkana ve %51’e odaklanan bir tutsaklık söz konusu. Bundan siyasi iktidar da memnun sermaye sınıfı da... Parlamento’ya ne gerek var ki?

EMEKÇİ HALK KAPİTALİZMİN DÜZEN İÇİ SİYASETİNE SİĞMAZ

Bu anlattıklarınızı emekçi halkın seçme ve seçilme hakkı için yalnızca sandık başına gitmek ile yetinmemesi gerektiğine dair bir uyarı olarak kabul edebiliriz değil mi?

ARA: Tabii... Emekçi halk, işçi sınıfı bu basitliğe kanmaz ve kapitalizmin düzen içi siyasetine sığmaz. Sınıfsal mücadelesini sürdürürken genel oy hakkını çalacak siyasal, hukuksal, ekonomik tüm oyunlara ve kılıflara karşı tavır alır. Genel oy hakkı hem mevcut düzende hem de gelecek için emekçi halkın söz ve karar sahipliği için kullanılmalıdır ki Türkiye Komünist Partisi adaletsiz ve keyfi seçimin kaldırılmasından başlayarak yürüttüğü genel oy mücadelesinde bu kararlılığı göstermektedir.

● GENÇLİK-SİYASET

‘Bizim artık bu düzenden alacağımız tek şey iktidar’

Yirmili yaşlarda, üniversite öğrencisi dört komünist genç ile işçiliği, işsizliği, eğitimi ve ülkeyi konuştuk. Biz sorduk, yanıtları Türkiye Komünist Gençliği Sekreteryası verdi.

Gençliğe dair tartışmalar Türkiye siyasetinin önemli ve süreklilik gösteren bir parçası. Hem işçi sınıfı mücadelesine geçmişte verilen enerji, hem de üniversite ve liselerde AKP’nin bir türlü kazanamadığı mevziler gençliğe muhalif, hatta sol bir kimlik yüklüyor. Bundan da ötesi mümkün mü, sosyalizme uzanacak bir kapı buradan aralanabilir mi? Türkiye Komünist Gençliği (TKG) Sekreteryası, Boyun Eğme için anlattı.

Sonda soracağımızı başa alalım: Türkiye genç bir ülke ve 15-30 yaş grubu nüfusun geniş bölümünü oluşturuyor. Sizce bu yaş aralığındaki gençlerin işçi sınıfı siyasetiyle buluşması için ne gibi imkanlar var?

Mehmet: İmkanlardan ziyade zorunluluk demek daha doğru, özellikle de üniversiteden henüz mezun olmuş ya da hâlâ okuyan toplam için. Türkiye’de kapitalizmin geleceğe dönük bir ışık verme imkanı hiçbir zaman yoktu; ancak egemen ideolojinin marifeti, buna rağmen bireysel kurtuluşun mümkün olduğunu anlatmaktı. Artık bunu dâhi yapamıyorlar. Gençlik için gerçekten de geleceğe dair

kaybedilecek hiçbir şey yok. En temel kazanımlar, örneğin asgari ücret bile tehlike altında. Ve **genç işçiliğin bu denli yaygın olması** sömürüyü daha görünür kılıyor. İktisat derslerinde liberal akademisyenler işsizliğin sebeplerinden birinin asgari ücret uygulaması olduğunu öne sürerler. Herhalde Türkiye bunu tersten ispatladı: Yoksulluk sınırının altında bir asgari ücret, buna rağmen %30’ları bulan işsizlik... Bu yüzden zorunluluk diyorum, “siyasette gençlere yer verilmesi” gibi söylemlerle sulandırılacak bir gerçeklik yok ortada: Bizim artık bu düzenden alacağımız tek şey iktidar; onu da işçi sınıfının parçası olarak alacağız.

Kapitalizm geleceği aydınlatmıyor dediniz, bu aslında sosyalizmin Türkiye’de hem bir ihtiyaç oluşunu, hem de güncelliğini anlatıyor. Öyleyse ilk soruyla birleştirerek devam edelim; gençlik içerisinde sosyalizme dönük bir talep veya hissedilen bir eğilim var mı? Yoksa durum adı konulamayan bir arayışla mı sınırlı?

Ekin: Burjuvazinin etkili ideolojik araçları olmasa gönül rahathlığıyla gençlik

içerisinde sosyalizme bir yönelim olup olmadığını konuşabiliriz. Ancak iktidar sahipleri kurulu düzenin bozulmasını istemediğinden sosyalizm fikrini karalıyorlar ve bu düzen içinde hayaller satmaya devam ediyorlar. Öte yandan Mehmet’in dediği gibi **onların sattığı hayallerin barutu tükendi**. Koşullar arayışa neden olsa da; her arayış düzenin değişmesi ve bu değişimin sosyalizm yönünde olması gerektiği fikrine götürmüyor. Burada esas görev biz komünistlere düşüyor. Süregelen arayışın adını koymak, tek ve gerçek çözüm yolunun sosyalizm olduğunu incelemeleriyle anlatmak gerekiyor.

Türkiye Komünist Gençliği’ni bu incelelikli çalışmayı yürütme görevi bekliyor... Fakat belirttiğiniz gibi, kapitalizm gençliğin kendi belirlediği sınırlar dışına çıkmasına engel olmaya, kendi tahakkümünü kurmaya çalışacak. Bunu aşmak adına TKG ne yapacak? Uzun vadeli stratejisi ne olacak?

Mehmet: Tahakküm arayışı çok açık. Ancak tahakkümün yeniden, yeni argümanlarla inşa edilmeye çalışılıyor olması bir süredir kullanılanların düzen adına miadının dolduğunu gösteriyor. Bizim cephemizde ise acil ihtiyaç devrimin, düzen değişikliği fikrinin bütün siyasi uzanımlarıyla birlikte tekrar “ete kemiğe

bürünmesi". Strateji diye tarif edebileceğimiz birçok şey var; ancak en temel stratejinin politik bir tercih, farklı bir yol olarak devrim fikrinin bugünün özgünlüğünde tekrar gündem hâline gelmesini sağlamak olduğunu söyleyebiliriz.

SOSYALİZME ATILAN ÇAMUR ESKİSİ KADAR TUTMUYOR

Özellikle Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyada geri dönülemeyecek bir iktisadi kriz var. Bir yandan da şunu görüyoruz: Düzenin sola ve sosyalizme attığı çamur eskisi kadar tutmuyor. Yani sosyalist siyaset geçmişteki yaygınlığı temsil etmiyor olsa da, sistemin inandırıcılığını kaybetmesi sebebiyle hızla tekrar mevzi kazanabilir.

Mert: Geçim sıkıntısı, geleceksizleşme, gericilik bizim asıl gündemimiz. Üstelik gençlik bunları daha da şiddetli hissediyor. Bir strateji belirtmemiz gerekiyorsa, TKG'nin stratejisi, temelinde bu şiddetli hissiyata cevap vermek ve bir alternatifi üretmek olacaktır. Muhalefetinden iktidara düzenin bütün unsurları yukarıdaki başlıklarda bir seçenek olmayı başaramıyorlar. **Yaptıkları en fazla anlık popülist çıkışlar.** "Komikli videoları" para verip yüksek takipçili hesaplara yayımlatmanın, Netflix dizisi izlemenin gençleri cezbediğini sanacak kadar da olaydan bihaberler.

TOPLUMSAL MÜCADELE YÜKSELİRSE AYDIN BİRİKİMİ OLUŞUR

TKG üniversitelerde ve liselerde bir ideolojik mücadele vermeyi hedefliyor. Bu mücadelenin sonucu olarak işçi sınıfına yönelecek bir aydın kuşağı yaratmak mümkün mü, hâli hazırda böyle bir birikim

var mı?

Oğuzhan: Türkiye'de uzunca bir dönem özellikle üniversite öğrencileri aydın yanı ağır basan bir profil sergiliyormuş. Sol hareketin yükselişte olduğu dönemlere bakalım mesela... 60-80 arası Türkiye'de sosyalizm mücadelesinin önemli isimleri haline dönüşmüş birçok figür teorik anlamda -bütün eksiklere rağmen- gelişkin bir yapıya sahip. 20'li yaşlarında bir sürü genç sürekli üretiyor, yazıyor ve tartışıyor. Tüm bunları yaparken de aktif bir biçimde sosyalizm mücadelesi veriyor. Çünkü hepsi iddialı insanlar ve taşıdıkları iddia ile yaşamları örtüşüyor.

Fakat bugüne geldiğimizde ben bu iddianın büyük oranda kaybolduğunu düşünüyorum. Son beş yılda **üniversiteler sermayeye peşkeş çekildi;** bilimsel eğitimin yerini hurafeler aldı. Liselerin her biri gericilikle karşı karşıya bırakıldı. Bu tablonun varlığı aslında örgütlü mücadelenin zayıflaması ve önemsizleştirilmesi ile doğrudan ilişkili. Bu yüzden hali hazırda var olan aydın birikiminin geçmişe göre çok daha zayıf olduğunu söyleyebilirim. Fakat bu birikimin oluşturulması ya da artırılması imkansız değil. Buradaki en temel belirleyen verili durumda toplumsal mücadelelerin ne düzeyde olduğu aslında. 60-80 arası aydın kuşağını yaratan bu mücadelelerdi. Yenisini yaratırken de belirleyici olan bu olacaktır.

Sormadan geçemeyeceğimiz bir nokta da eğitimin durumu. Pandemiyle birlikte özellikle üniversite öncesi eğitim tümüyle iflas etti. Türkiye'nin yeni düzeninde eğitimin işlevi ne sizce?

Ekin: Eğitim bugün devlet için sadece

yüke dönüşmüş durumda. Düzen tüm kurumlarıyla beraber batan bir gemi olduğundan ağırlıklarından da kurtulmak istiyorlar sanki! Eğitimin işlevi kaldı mı? Yekten yok diyemem; ama özellikle pandemi sürecinde, emekçi çocuklarına eğitim verme niyetinde olmadıkları gün gibi ortada. Parası olanı ya da nitelikli yetiştirilecek elemanı da özel okullar kendi ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirdiğinde onlar açısından bir sorun kalmıyor belli ki.

Mert: Son 6 ayda eğitimde piyasa saldırısına eşik atıldılar. Saldırının bir boyutu da gericilik. EBA TV'de yayınlanan dini programlar hem pedagojik olarak uygunsuzluğu, hem de gerçek bilgiye aykırılığı nedeniyle gündeme gelmişti. İkisi de aslında gelecek dönemdeki eğitimin nasıl bir mantıkla kurulacağını bize çok net gösteriyor: Gericilik, piyasacılık ve geleceksizlik.

KİTAP ALAMADAN; SİNEMAYA TİYATROYA GİDEMEDEN GENÇ OLMAK...

Eğitimin bu duruma gelmesinde AKP'nin bilim düşmanı ve gerici karakterinin etkisi açık; ancak söylediklerinizden yola çıkarak bunun genç işçilikle ve işsizlikle bağımlı da kurabileceğimizi anlıyoruz. İşçileşmenin bu denli erken yaşlara inmesinin etkileri neler gençlik üzerinde?

Oğuzhan: Bence genç yaşta işçileşmenin en önemli etkisi kendini var edememek. Gençlik insanın en üretken, en enerjik olduğu zaman dilimi. Hayatı dolu dolu yaşamak, kendini yeniden ve yeniden var edebilmek ve geliştirebilmek için müthiş bir fırsat. Fakat bugün Türkiye'de bizler bütün bu heyecandan, enerjiden mahrum bir şekilde geçim derdi, gelecek korkusu ve benzeri bir sürü sorunla boğuşuyoruz. Bu kadar belirsizlik ve sorunun içerisinde genç bir insanın kendisini geliştirebilmesi, üretebilmesi imkansız bir hale geliyor.

Yani gençler kitap alamadan, sinemaya ya da tiyatroya gidemeden, iyi bir eğitim alamadan, sevdikleriyle güzel vakitler geçiremeden genç olmaya çalışıyor. Çünkü çalışmak, geçinmek zorunda...

Mert: Önümüzdeki tabloda gençliğin halini tanımlayacak bence önemli bir durum var: baskı. Artık çok erken yaşlarda geçim mücadelesi ile karşı karşıya kalıyoruz. Bunun yarattığı baskı bizleri yıpratıyor. Bu yıpranmışlık bence baskının en net çıktısı; ama aynı zamanda gençliğin mücadele nedenlerinden de en önemlisini meydana getiriyor. **Bu erken yıpranmışlığa karşı duyulan öfkenin** bu düzene karşı duyulan bir öfke halini alması gerektiğini düşünüyorum.

● KADIN

► 1956'DA SOSYALİST RUSYA'DA 22 BİN 436 KREŞ VARDI

"1913 yılında Rusya'da toplam 550 çocuğa hizmet sunan kreşlerin sayısı, (1956 yılında) bugün şehirlerde ve kırlarda 22 bin 436'ya ulaştı. Bu kreşler yatak bazında 906 bin çocuğu barındırıyor. Sürekli açık olan kreşlerin yanında kolhozlarda 2 milyon 330 bin sezon kreşi mevcut. Çalışan kadınların emzirme iznini en rahat şekilde kullanabilmesi için, bakım evleri işyerlerinin hemen yakınında kuruldu. Devlet her yıl kreşler ve çocuk yuvaları için daha fazla para harcıyor. Çocukların kreşlerdeki bakımında annelerin talepleri, onların işletme ve bürodaki çalışma koşulları, ailenin maddi koşulları ve çocukların sağlık durumu dikkate alınıyor"

1956 yılında Dönemin Sağlık Bakanı Kovgirina'nın raporu

Sosyalizmin kadınları nasıl böyle mutlu?

Emekçi kadınların doğrudan bir parçası olduğu sosyalist devlet, kadınları toplumsal yaşamda geri çeken ağırlıklardan kurtardı. Bu ağırlıkların en başında, kuşkusuz çocuk bakımı geliyordu. Sosyalist devlet, açtığı kreşlerle, çocuk bakım evleriyle bakım yükünü annelerin sırtından aldı. Böylece kadını daha en başta, çocuk bakmasa da değerli hale getirdi.

Geçtiğimiz hafta sosyalizmin kadınlar için yaşamı nasıl değiştirdiğinde kalmıştık. Sahiden ister geçmişe dönüp Sovyetler Birliği'ne, istersek bugünden Küba'ya bakalım; sosyalist ülkelerde en çok gözüme çarpan şey, gündelik yaşamın her durağında içten gülümsemeleriyle var olan kadınlar olacaktır. Kimi zaman bir fotoğrafta karşılaşırız onlarla, kimi zaman bir film karesinde, kimi zaman da bir anı kitabında. Yolumuz her nerede kesişirse kesişsin, bu kadınların mutluluğunu yüzlerinden okuyabiliriz. Kendine zaman ayırabilmenin, kendini önemli, işe yarar hissetmenin yani kendini gerçekleştirebilmenin mutluluğudur bu.

PEKİ SOSYALİZM KADINLARI MUTLU ETMEYİ NASIL BAŞARIYOR?

Sosyalizmin kadınlara verdiği hakları, sağladığı özgürlükleri, önlerine açtığı yeni alanları anlatmaya sayfalar yetmez. Ama tüm bunlardan önce, temelde, çok basit bir şey yaptı sosyalizm: Kadınları toplumsal yaşamın her alanında eşit bir yurttaş olarak yeni baştan tanımladı. Ve emekçi kadınların da parçası olduğu sosyalist devlet, bu tanımın önündeki tüm engelleri kaldırmak için kolları sıvadı; kadınları toplumsal yaşamda geri çeken ağırlıklardan kurtardı. Bu ağırlıkların en başında, kuşkusuz çocuk bakımı geliyordu. Sosyalist devlet, açtığı kreşlerle, çocuk bakım evleriyle bakım yükünü

annelerin sırtından aldı. Böylece kadını daha en başta çocuk bakmasa da değerli hale getirdi.

İçinde yaşadığımız düzen, anneliği bir kutsallık halesiyle çevirerek onu kadınlar için adeta bir hedef haline getirir, evlenip anne olmak her kadının hayallerini süslesin ister. Bunu öyle bir yapar ki, **biz kadınlar bu düzende ancak anne olursak değer göreceğimiz hissine kapılırız**, bu değer iyi bir anne olmakla artacağını düşünüyoruz. Böyle bir toplumsal havayla kadınları çocuk yapmaya sevk eden kapitalizm, çocuk doğduktan sonra ise bu kararda hiç payı yokmuşçasına kadını çocuğuyla baş başa bırakır. Ve bu terk edişi, bir "özgürlük" olarak sunar: Kadın çocuğunu dilediği gibi yetiştirmekte "özgür"dür; tabi olanakları, parası, erişebileceği hakları varsa. Yoksa mı? O zaman kadına "fedakarlık" yapmak düşer, nihayetinde artık o bir "anne"dir, yeri gelir işinden ayrılır, yeri gelir hayallerini erteler.

Sosyalizmin kadınları mutlu etmesi ise tam bu noktada başlar. Çünkü **sosyalist devlet çocuğa "A kişisinin çocuğu"** diyerek bakmaz, **toplumun yeni bir üyesi gözüyle bakar. Bu bakış, beslenmesinden eğitimine, korunmasından psikolojik ve zihinsel gelişimine çocukla her yönüyle ilgilenmeyi ve ihtiyaçlarını karşılamayı**

gerektirir. Sosyalist devlet bu ihtiyaçları kreşlerde, çocuk bakım merkezlerinde yalnız öğretmenlerle değil; çocukların sağlık kontrolleri için doktorlar, gelişimi için pedagoglar ve dengeli beslenmesi için diyetisyenlerle birlikte karşılar. **Çocuklar** eğitimcilerin, sağlıkçıların, kültür sanat emekçilerinin, sporcuların, beslenme uzmanlarının, üniversitelerin, radyo-tv kuruluşlarının parçası olduğu **ortak bir emekle büyütülür.**

Böylece **sosyalizm hem her bir çocuğun iyi büyümesini “şansa” değil uzmanlara bırakacak biçimde örgütler,** hem de kadınların üzerindeki çocuk bakım yükünü alır. Ve kadınlar için annelik böylece ağır bir iş olmaktan çıkar, heyecan verici ve yaratıcı bir faaliyet olur. Bir özgürlük aranacaksa, işte buradadır. **Çünkü böyle bir toplumda kadınlar değer görmek için değil, istedikleri için çocuk doğurur.** Daha da önemlisi sosyalizmde kadınların çocuk sahibi olduklarında yaşamlarında bir parantez açmaları,

örneğin **iş bırakmaları veya eğitimlerine ara vermeleri gerekmez;** çocuklar daha doğum öncesinden devletin gözetimi ve bakımı altındadır. Ay sonunda **maaşın yüklüce bir kısmının çocuk mamalarına harcanması gerekmez, devlet zaten Süt Merkezlerinde çocuklar için ücretsiz mamalar** üretmektedir. Yine çocuk hasta olduğunda kara kara düşünmeye gerek yoktur. Daha gebelikten itibaren hem anne hem bebek doktorlar tarafından düzenli olarak sağlık kontrolünden geçirilir. Böyle bir toplumda çocuk sahibi olmaktan kim çekinir? İşte Küba’da ve Sovyetlerde kadınların gülen yüzlerinin sırrı burada saklıdır.

SOVYETLERDE ÇOCUK BAKIMI

Ekim Devrimi’nden hemen sonra kadınların toplumsal yaşama eşit biçimde katılması için genç sosyalist devletin attığı ilk adımlar **toplu yemekhaneler, kreş ve çocuk bakım evleri** açmaktı. Üstelik sadece kentlerde değil, köylerdeki kollek-

tif çiftliklerde ve kolhozlarda da **binlerce sezonluk kreş ve gezgin çocuk yuvası** açıldı. Devrim öncesinde tek bir yuva bile olmayan **ulusal cumhuriyetlerde kreş giden çocuk oranı %60’a çıktı, bazı sanayi şehirlerinde ise bu oran %100’e ulaştı.**

Her kreşte bir doktor, bir yönetici ve bir pedagog çalışıyor. Kreşlerin yalnız çalışma saatlerinde değil, **daha uzun süre açık tutulması hedefleniyor ki kadınlar siyasal ve toplumsal faaliyetlere de katılabilsinler.**

Böylece 1937 yılından itibaren tatil günleri de dahil olmak üzere çocuk bakım merkezlerinde çift mesai uygulaması başlıyor. Kreşler saatlerine göre üçe ayrılıyor: İlki 8-10 saat, ikincisi 11-14 saat, ve üçüncüsü ise altı günlük tam yatılı grup. Buralarda çocuklar yaşlarına göre de ayrılıyor ve **her 15-20 çocuğa bir öğretmen ve hemşire** düşüyor. Çocuklar yalnız kreşlerde değil, iki haftada bir yapılan ev ziyaretleriyle aile ortamlarında da takip ediliyor.

KÜBA’DA ÇOCUK BAKIMI

Küba denince sosyalizm karşıtlarının bile reddedemediği başarılarından biri de, kadınların toplumsal yaşamdaki ileri yeri. Bu başarının ardında, tıpkı Sovyetlerdeki gibi kadını toplumsal yaşamın her alanında var etmeyi amaçlayan örgütlenmenin rolü var. Küba’da bu örgütlenme, devrimin hemen ertesi yılı kurulan ve bugün kadınların %90’ının örgütlü olduğu Küba Kadınlar Federasyonu (FMC) öncülüğünde yürütülüyor. FMC’nin devrimin hemen ertesinde başlattığı okuma yazma seferberliğinden sonra ilk işi, ülkenin her yanında kreşler açılmasına öncülük etmek oluyor. Bugün Küba’da her yerelinde bir kreş var ve bu kreşler, her aşamadaki eğitim ve sağlık hizmetleri gibi ücretsiz.

Küba erken çocukluk döneminde, çocukların nitelikli ve kaliteli eğitime yüzde 100 erişimini sağlayabilmiş tek ülke. Üstelik bu alandaki başarısı geçtiğimiz Temmuz ayında UNESCO tarafından da tescillendi. Erken Çocukluk Gelişim Programı, doğum öncesinden beş yaşına kadarki çocukları kapsıyor. Program çocukların yalnız eğitimiyle değil, beslenme ve sağlığıyla da ilgileniyor. Program doğum öncesi tüm gebe kadınların her hafta düzenli olarak doktorlar tarafından kontrol edilmesini de içeriyor.

Küba’da okul öncesi eğitim üç koldan yürütülüyor. İlk Çocuk Çemberleri denilen günlük bakım evleri. Ebeveynleri çalışan 0-6 yaş arası

çocukların bakımını, beslenme ve sağlık takibini bu bakımevleri üstleniyor. İkincisi, 5-6 yaş aralığındaki çocukların devam ettiği her ilkokulda ve bakımevlerinde bulunan okul öncesi eğitim kurumları. Üçüncüsü ise, kırsal kesimde yaşayan ve çocuk bakım evlerine erişme şansı kısıtlı olan ailelerdeki 0-6 yaş arası çocukları kapsayan

Kendi Çocuğunu Eğit programı. Bu programı FMC yürütüyor. Federasyon, tüm bunları başarabilmek, annelerin ve ailelerin etkinliklere ve eğitimlere katılımını, kadınların toplumsal hayata daha sıkı katılımını sağlayabilmek için sosyal hizmet uzmanları ve diğer uzmanlardan oluşan bir kadro ile çalışıyor.

● EMEK - SERMAYE

Yaşasın işçilerin birliği! Yaşasın Birlik Sendikası!

Birlik Sendikası geçtiğimiz Salı günü bir basın açıklamasıyla kuruluşunu duyurdu. Artık Tüm İşçilerin Birlik, Mücadele ve Dayanışma Sendikası var...

Türkiye Komünist Partisi'nin 13. Kongresi'nde aldığı en önemli kararlardan birisi, birlik ve dayanışmayı şiar edinecek bir sendikanın hayata geçirilmesi idi. Bu kararın alınmasının üzerinden henüz iki ay geçmedi ki, Birlik Sendikası büyük bir iddia ile yola koyuldu. Üstelik, ülkenin en büyük işkolunda. 10 Numaralı Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar İşkolu, neredeyse dört milyon işçiyi kapsıyor. Birlik Sendikası ise bu işkolunu da aşacak bir Birlik'i hedefliyor.

Artık Tüm İşçilerin Birlik, Mücadele ve Dayanışma Sendikası var.

EY PATRONLAR! ARTIK KORKMA SIRASI SİZDE

Birlik Sendikası niye mi kuruldu? Gelin, kurucularından dinleyelim:

"Bu sermaye düzeninde patronlardan ve sermayeden bağımsız bir hatta kalarak çalışmalarını sürdürecektir, işçinin hakkını

ve çıkarlarını sonuna kadar savunacak güçlere ihtiyaç var." İşte bu güç olabilmek için kuruldu.

"İşçiler, emekçiler çalışma koşullarını düzeltmek için sesini çıkarsa, işsizlikle tehdit ediliyor. Çoğu hakkını almaya niyetlendiğinde yalnız kalıyor, ne yapacağını bilemiyor, kendini yalnız hissediyor." İşte bu yalnızlığa karşı bir arada olabilmeyi sağlamak için kuruldu.

AVM'lerde saatlerce çalışıp günün sonunda kendi sattığı ürünü alabilecek kadar ücret alamayan işçilerin sesi olmak için kuruldu.

Rekabet patronların, dayanışma işçilerindir diyebilmek; işçileri birbirine düşüren oyunlara son verebilmek için kuruldu.

Memleketin geleceği çocuklarımızı yetiştirirken her yeni güne işten çıkarılır mıyım korkusuyla uyanan öğretmenlerin mücadele örgütü olmak için kuruldu.

Market işçileri, programcılar, reklam

BİRLİK SENDİKASI'NIN TEMEL İLKE VE AMAÇLARI:

- İşçi sınıfının ekonomik, sosyal haklarının ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi,
- İşçi sınıfının mücadelesinde dayanışma ve birliğin tesis edilmesi,
- İşçi sınıfının sermaye sınıfına karşı mücadelesinde emek cephesini güçlendirecek çalışmalar yapılmasını ve çalışma yapanların desteklenmesi,
- Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasal düşünce, inanç, din, mezhep ayrımı ve her türden ayrımcılığa karşı mücadele edilmesi, göçmen işçilerin haklarının savunulması,
- Ülkemizde ve dünyada işsizlik, yoksulluk ve güvencesizliğe karşı mücadele ve dayanışma gösterilmesi,
- Sosyal güvenlik sisteminin iyileştirilmesi,
- Doğanın ve çevrenin korunması için çalışmalar yapılmasını, kapitalizmin bu alanda yarattığı tahribata karşı mücadele verilmesini ve doğa ve çevrenin korunması için bilinç oluşturulması,
- Uluslararası sendika ve konfederasyonlarla sendikal hak ve özgürlükler ve işçilerin ekonomik ve sosyal haklarının geliştirilmesi, birlik, dayanışma ve yardımlaşma için ortak çalışmalar yapılması.

ajansı çalışanları, seyahat acentesi emekçileri, fotoğrafçılar, avukatlık ofisinde çalışanlar, kuaför ve güzellik merkezi çalışanları... Ve tüm emekçilerin birliği olmak için kuruldu.

Ey patronlar, artık korkma sırası sizde! Artık Birlik Sendikası var!

● EMEK - SERMAYE

‘En önemli farkımız sınıf sendikacılığı yapacak olmamız’

Tüm İşçilerin Birlik, Mücadele ve Dayanışma Sendikası, kısa adıyla Birlik Sendikası kuruldu. Sendikanın Kurucu Genel Başkanı Zehra Güner Karaoğlu ile sendikayı, Türkiye’de sendikaların durumunu, hedeflerini, aldıkları ilk tepkileri konuştuğumuz keyifli ve heyecanlı bir söyleşi gerçekleştirdik.

Birlik Sendikası 10 Numaralı, Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar İşkolu’nda kuruldu. Bu işkolu aslında hizmet sektörüne giren birçok işi kapsıyor. Peki, Türkiye’de hizmet sektöründeki ortalama bir işçinin sendikalarla ilgili algısı nedir?

Hizmet sektöründeki işçilerin çoğunluğu sendikaları tanımıyor bile. Öyle bir algı yok. Ama iki yıldır haksızlığa uğradıklarında haklarını elde etmek için yan yana gelmeye ihtiyaç duyduklarını görüyoruz. Bu alanda sendika da, sendikalı işçi de çok az. Geleneksel fabrikalardan çok farklı bir işçi tipolojisi var hizmet sektöründe. İşkolu çok geniş; dolayısıyla tek bir gözlemden söz etmek pek mümkün değil. Örneğin hukuk bürolarından çalışanlar açısından tablo diğerlerinden farklı. Öte yandan rehabilitasyon merkezinde çalışan öğretmenlerle birlikte çalışanlar sendikalaşma konusunda çok istekliler, onlarda böyle bir bilinç var. Yani tek bir ortalama söz edemeyiz, bugüne kadar çalıştığımız sektörlerde hepsi çok farklıydı. İşçilerin hakları için yalnız olmadığımızı anlatmak sendikalaşma talebi için çok önemli.

İŞÇİLER BİRLİK VE DAYANIŞMA FİKRİ İLE HAREKET EDECEK

Sendikaya dair bir algı tam olarak var diyemeyiz demiştiniz. Birlik Sendikası bu algıyı nasıl oluşturacak? Hemen devamında şunu da soralım, Türkiye’deki sendikalar arasında Birlik Sendikası nerede duracak?

Birlik Sendikasının farkı şu, biz daha öncesinde Patronların Ensesindeyiz Ağı’yla

yaptığımız bir birikime yaslanıyoruz. Bu bir mücadele örgütü gibi de iş görecektir. Biz işkolu sendikacılığı yapmayacağız. İşkolunda 40 bin üyeye çıktığınızda toplu iş sözleşmesi yapabilirsiniz deniyor, ama ortada bir trajedi var. Toplu iş sözleşmesi yapan işyerlerinde de işçiler örgütsüz. Patronlar tarafından haklarına ciddi oranda el konuyor. İşkolunda toplu iş sözleşmesi yetkisi almak da bir çözüm değil... Çözüm, işçilerin bir arada mücadele etmesi. Biz Birlik Sendikası olarak bu birlik ve dayanışma fikrini işçilerle daha fazla hayata geçirmeyi önemsiyoruz. Birlikte bir mücadele örgütü kurmak... İşçileri kurumsal olarak temsil edecek bir yapı kurmak aslında. Yalnız olmadıklarımızı ifade etmek... Bunların Türkiye’de sendikacılık alanında karşılığı çok az. Ufak tefek denemeler var, yok diyemem. Ama bunlar da bizim yapacağımız çalışma kadar ses getirici olmadı şu ana kadar. Birlik Sendikası’nın çalışma yaptığı yerlerde çok önemli kazanımlar elde edeceğini, işçilere güven vereceğini düşünüyoruz. Birlik Sendikası’nın en önemli farkı sınıf sendikacılığı yapacak olması. 2020 Türkiye’sinde sermayeden ve devletten bağımsız bir hatta sendikacılık yürüteceğiz. Bu iddiaya sahip çok sayıda sendika çıkabilir (gülüyor); ama hayat sadece sözle değil pratiklerle ifade edilir. Biz böyle diyen sendikaların Avrupa

Birliği fonlarından para aldıklarını, yönlendirildiklerini gayet iyi biliyoruz. Yıllardır bu alanın içindeyiz. Dolayısıyla en önemli ayrım noktalarımızdan biri sınıf sendikacılığı, diğeri işçilerin birlik ve dayanışma fikriyle yan yana mücadele edecekleri bir zemin yaratması.

Mevcut işkolu sendikacılığı hem işkolu ayrımına tabi olmasıyla hem üye sayı cıtasıyla örgütlenmeyi sınırılıyor. Ancak Birlik Sendikası her ölçekte işçileri bir araya getirme iddiasına sahip. Bu durumda Birlik Sendikası’na kimler üye olabilir?

6 Ekim’de kuruluşumuzu ilan ettiğimiz açıklamamızla büyük bir üyelik kampanyası başlattık. Tekrarlayalım, Birlik Sendikası’na 10 No’lu işkolunda çalışan herkes üye olabilir. Ancak 10 No’lu işkolunda çalışan herkes deyince, o kadar geniş ki işkolu... Yazılım şirketi çalışanlarından kuaför ve güzellik merkezi çalışanlarına, sosyal hizmet emekçilerinden işyeri hekimlerine kadar çok geniş bir yelpaze.

Peki tersinden soralım, Birlik Sendikası 10 Numaralı İşkolu’nda olmayan işçiler için ne anlam ifade edecek? Onlar için ne planlıyorsunuz?

Bu iyi bir soru. Temelde farklılıklarımızı ortaya koyarken sadece işkolundaki

BİRLİK SENDİKASI'NA E-DEVLETEN ÜYE OLABİLECEK ÇALIŞANLAR:

- Her tür mal ve hizmetin (toptan veya parekende) ticaret ve satış ile uğraşan mağaza, market, AVM çalışanları;
- Temel bilimler, mühendislik, sosyal bilimler araştırma geliştirme işlerinde çalışanları;
- Teknokent, teknopark ARGE çalışanları;
- Bilgisayar, bilgisayar ürünleri ve yazılım ticareti çalışanları;
- Veri işleme, bilgi teknolojileri çalışanları;
- Parti, dernek, kooperatif, vakıf, meslek odası çalışanları;
- İnternet cafe çalışanları;
- Çağrı merkezi çalışanları;
- Sinema filmi, video, televizyon yapım, çekim, dağıtım çalışanları;
- Her düzeyden eğitim ve eğitim destekleyici hizmetler çalışanları;
- Özel okul öğretmenleri ve çalışanları;
- Vakıf üniversitesi akademisyen ve çalışanları;
- Sosyal hizmet emekçileri;
- Emlak, gayrimenkul kiralama emekçileri;
- Seyahat acenteleri çalışanları;
- Mali müşavir, muhasebe, noterlik çalışanları;
- Hukuk faaliyetleri çalışanları ücretli avukatlar,
- Mimarlık mühendislik faaliyetleri çalışanları;
- Reklam ajansları çalışanları;
- Yazar, bestekar, heykeltıraş, ressam, karikatürcü, gravürücü, ebru sanatçısı, vb. bireysel sanatçılar;
- Fotoğrafçılar;
- Tablo, gravür vb. sanat eserlerinin restorasyonu (müzelerde ve özel koleksiyonlarda yer alan eserlerin restorasyonu dâhil);
- Kütüphane ve arşiv çalışanları;
- Müze çalışanları;
- Tarihi alanlar ve yapılar ile benzeri turistik yerlerin işletmelerinde çalışanlar;
- Ücretli avukatlar;
- Mütercim ve tercümanlar;
- Özel istihdam bürosu emekçileri;
- Kuaför ve güzellik merkezi çalışanları;
- OSGB'lerde çalışan iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri.

işçilerle birlikte mücadele edeceğiz demek. Daha ilk adımımızda, sendikamızın kurucuları arasında inşaat işçileri, tekstil işçileri, otel işçileri yer aldılar. Bunlar bizim işkolumuz değil. Biz tüm işkollarındaki işçilerle birlikte mücadele edecek bir zemin oluşturmaya çalışacağız. Farklı işkollarında olup mücadele etmek isteyen işçilere Birlik Sendikası'nın kapısı açık olacak. Birlikte bu mücadeleyi öreceğiz. Zaten birlik ve dayanışma fikriyle ortaya çıkmış bir sendikayız.

PATRONLARA "BU AVM'DE BİRLİK SENDİKASI ÖRGÜTLÜDÜR, İSTEDİĞİNİZİ YAPAMAZSINIZ" DİYECEĞİZ

13 Ekim, Patronların Ensesindeyiz (PE)'in kuruluşunun ikinci yılını dolduracağı gün. Bu iki yıl içinde PE Dayanışma Ağları böyle bir Türkiye'de bile işçilerin çok çeşitli biçimlerde kazanım elde edebileceğinin, patronlara karşı birlik olabileceğinin örneklerini göstermiş oldu gerçi... Aynı Türkiye'de yeni kurulan Birlik Sendikası'nın başarı elde etmesi nasıl ve ne kadar mümkün?

Bize güç veren şeyin PE'nin birikimi olduğunu söylemiştim. Patronların Ensesindeyiz Dayanışma Ağları dost örgütümüz. Ama biz bazı yerlerde derinleşerek buraları

örgütlü hale getireceğiz. Bu işyerlerinde, sektörlerde veya çalışma alanlarında işçilerin mücadelelerinde farklı bir dinamik göstermelerini hedefleyeceğiz.

Bu pratik olarak ne anlama geliyor? Örneğin AVM'lerde işçilerin tamamının bir arada aynı sendikaya üye olması anlamına geliyor. Burada klasik işkolu sendikacılığı işyerlerinde tek tek yetki ister, vesaire. Biz bunun dışına çıkarak bir şey yapacağız. Patronlara, "Bu AVM'de Birlik Sendikası örgütlüdür, burada üyelememiz var, siz burada istediğiniz gibi hareket edemezsiniz" diyeceğiz. Belki de orada Birlik Sendikası'nın çalışan temsilcilerini atayacağız. Bu şu anlama geliyor: Bir, işçiler yalnız değil, ikincisi kurumsal bir temsil var. PE işçilerin yan yana gelip birlikte mücadele ettikleri bir ağ, Birlik Sendikası ise kurumsallaşmış ve örgütlü bir yapı anlamına gelecek. Burada ekonomik haklarından sosyal haklarına kadar mücadele gündemleri oluşturacak.

Aldığımız ilk tepkiler nasıl? Kuruluş henüz çok yeni ama; üye olanlar oldu mu?

Bakanlık sendikamızın tescilini yaptığı, yani bürokratik işleri tamamlayıp üye olma işlemini sitede başlattığında bizim ilk üyeliklerimiz hemen başladı. Şu anda pek çok sektörden, işkolundan işçiler, emekçiler sendikaya üye oluyorlar. Yaklaşık bir hafta oldu, yüzün üzerinde üyemiz var ve (gülüyor) şu anda işkolundaki pek çok sendikadan daha fazla üyeye sahibiz.

MÜCADELEYE KATKIDA BULUNMAK İSTEYEN HERKESE YER VAR

"Birlik Sendikası'na nasıl üye olurum?" başlıklı bir video yayınladınız ve çok ilgi gördü. Hatta altında yapılan yorumlar arasında bir emeklinin "Biz ne yapabiliriz?" diye sorduğunu fark ettik. Biz de onun sorusu aracılığıyla size sormuş olalım, emekliler, işsizler, öğrenci işçiler Birlik Sendikası için ne yapabilirler?

Bu mücadeleye katkıda bulunmak isteyen herkese yer var Birlik Sendikası'nda. Biz kimseyi dışarıda bırakmak istemiyoruz. Bunu nasıl yapabiliriz, bu çatı altında nasıl yer alabilirler, bunları birlikte değerlendireceğiz. Ama çok farklı sektörler, çok farklı işyerleri olduğu için Birlik Sendikası'nda şube bazlı örgütlenmeyi hedefleyeceğiz. Örneğin ilk hedefimiz özel okul öğretmenleri şubesini kurmak. Sonra Madame Coco işçileri örgütleniyorlar, onun bir şubesini kurmak istiyoruz, üyelikleri başladı. Yani Birlik Sendikası'mı duyanların tepkisi ne oldu diye sordunuz ya, aslında çok büyük bir heyecanla karşılandı! Çünkü herkes

farkında, Türkiye'de sendikacılık alanı aslında bir yerde sermaye karşısında stabilize olmuş durumda. Sermaye hegemonyasını tanımadan örgütlenme fikri herkesi heyecandırıyor. Açıkçası bu çaba da önemli ve ben burada Birlik Sendikası'nın başarılı olacağını düşünüyorum. Bizimle birlikte mücadele etmek isteyen herkese Birlik Sendikası'nın kapısı açık.

"Mücadelenin çok önemli bir boyutu siyasettir. Birlik Sendikası bu alandan uzak bir sendika olamaz. Bu mücadelenin hem işçilerin örgütlü mücadelesiyle hem de siyasi mücadeleyle bağlı olmak zorunda."

İSTİHDAM OLANAKLARININ ARTIRILMASI İÇİN MÜCADELE EDECEĞİZ

Türkiye'de ve Dünya'da kapitalizmin geldiği noktada büyük bir işsizlik sorunu görüyoruz. Pandemi ile birlikte işsizlik oranları arttı, daha da artacak gibi görünüyor. Sizce bu artış sendika çalışmaları için ne gibi sonuçlar doğuracak?

Sendika üyeliği önemli; ama tek başına örgütsüzsün hiç önemli değil. Sendikaya

teslim olmakla olmuyor bu iş, örgütlü olmak gerekiyor. İşyerinde örgütlüysen hakkını alabiliyorsun. Yoksa bugünkü klasik sendikacılık anlayışında işçiler “Sendikahıym” diyor, toplu sözleşme dönemi üç-beş konuyla ilgileniyor sonra uzaklaşıyor. Birlik Sendikası’nın göstereceği pratikte birincisi 10 No’lu işkolunda üyelik yapılması çok önemli. İşsizler sendikaya üye olamıyorlar çünkü SGK’lı değiller; kayıt dışı olanlar sendikaya üye olamazlar; ama bizim temel amaç ve ilkelerimizde istihdam olanaklarının artırılması için mücadele de var. Bunlar bizim için henüz projelendirilmemiş konular; ama hedeflerimiz arasında bunlar var. İşsiz kalanların en önemli mücadele konularından biri örneğin işsizlik sigortası fonunun patronlara kaynak oluşturmaması önlemek, işsiz kalan işçiler için miktar ve ödeme süresini artırmak. Bundan o kadar çok söz ediliyor ki... Ama karşısında mücadele eden kimse yok. Birlik Sendikası burada hem işçilerle hem işsiz kalanlarla bu fondan yararlanması için militan bir mücadele verecek. İşsizlerle birlikte yapılacak çalışmalarla bunlar planlanacak. İlk aklıma gelenleri söylüyorum.

Bir taraftan da birçok meslek grubu için söyleyebileceğimiz bir gerçek olarak, proleterleşme ya da işçileşme artıyor. Eskiden sendika ile bağdaştırılması daha zor görünen meslek grupları, örneğin avukatlar, hekimler, akademisyenler, ve diğerleri için işçileşmenin büyük ölçüde geçerli olduğunu söyleyebiliriz. Birlik Sendikası bu alana dönük bir çalışma yapacak mı?

Ülkemizde sendikal mevzuatta SGK’lı olan herkes işçidir zaten. Bu meslek tanımları, evet, biraz uzaklaştırıyor buradan. Ama SGK’ya bağlı çalışan herkes 10 No’lu işkolundaysa Birlik Sendikası’na

üye olabilir. Hukuki durum bu kadar net. Proleterleşme süreci bizim ülkemizde de çok ciddi tartışmalara neden oldu, bağlı çalışan avukatlara işçi avukat denmesi, biz işçi avukat mıyız değil miyiz tartışmaları... Ortada bir gerçek var; onlar da ücretli çalışanlar ve ücretli çalıştıkları için örgütlenmeleri, bizim kapı açmamız çok mümkün. Bu alanda da bir çalışma yürütüyoruz biz, bağlı çalışan avukatlar ve bu avukatların ofislerindeki diğer çalışanlar için. Yalnız meslek olarak bakmamak lazım. O alanda herkesin üye olabileceği, birlikte mücadele edebileceği bir zemini kurmamız gerekiyor.

Geçtiğimiz hafta açıklanan Yeni Ekonomik Program, sigortasız, güvencesiz ya da esnek çalışma biçimlerinin kapsamının genişletileceği sinyallerini verdi. Bu çalışma biçimleri, bir hak olarak sendika üyeliğini de kısıtlama ihtimali taşıyor. Devletin sermaye adına çıkarmış olduğu bu gibi yasal bariyerleri nasıl aşacağız?

Hep şunu söylerler sendikalarda, “Sendikalara siyaset girmesin!” Türkiye’de 1946’da başlayan sendikacılıkta en önemli şey budur. Bunu söylerler ve (gülüyor) en büyük konfederasyonlar siyasi iktidarla birlikte hareket ederler. Oysa mücadelenin çok önemli bir boyutu siyasettir. Birlik Sendikası bu alandan uzak bir sendika olamaz. Bu mücadelenin hem işçilerin örgütlü mücadelesiyle hem de siyasi mücadeleyle bağlı olmak zorunda. Esnekleştirme, işçilerin SGK kapsamı dışında bırakılması, patronlara verilen teşvikler, kıdem tazminatına el konulması... Tabii bunda sendikanın bir sözü olacak; ancak bu sadece sözle kalacak bir şey de değil. Ne kadar örgütlüyseniz o kadar karşı çıkabilirsiniz. Elbette biz de bu konularda kurucu yönetim kuruluyla birlikte çalışmalar planlayacağız.

ÇALIŞMALARIMIZDA KADIN EMEKÇİLER ÇOĞUNLUKTA

10 numaralı işkolunda, hizmet sektöründe sanayi, inşaat ve tarım gibi diğer sektörlerde göre kadın emekçilerin ağırlığı daha fazla. Birlik Sendikası kadın emekçilerin örgütlenmesi için neler yapacak? Örneğin kreş hakkı şu sıra çok acil bir ihtiyaç olarak kendini gösteriyor... Sadece ücret sendikacılığı yapmayacağınızı söylediniz, bu konuda neler söylemek istersiniz?

Öncelikle sendikal alanda kadını görmek çok zor Türkiye’de. Diğer ülkelerde de aslında benzer bir tablo var. Bunun nedeni bu yapıların kadınların içerisinde çalışmasını kolaylaştıracak bir düzenlemeye sahip olmaması. Birlik Sendikası öncelikle bu düzenlemeye sahip olacak. Kadın üyelerinin çalışmalara katılabileceği, kadın üyelerinin örgütlü davranacağı, kadın üyelerinin hep birlikte hakları için mücadele edeceği bir zemin yaratılacak. Bu hedeflerimiz arasında.

Bunu yaptıktan sonra, sadece kreş hakkı değil, örneğin bütün dünyada en önemli sorunlarından biri olan ücret eşitsizliği, aynı iş karşılığında kadınların eşit ücret alamaması karşısında mücadele edilecek. Kadın işçilerin çok sık karşılaştığı mobbing, taciz... Bunlara karşı da tutum alacağız. Pandemi koşullarında aileler açısından okullar açıldı-açılmadı gündeminde kreş hakkı çok daha can yakıcı hale geldi, evet bu güncel bir sorun, ama bu konuda bir şey yapabilmek için kadın üyelerin birlikte örgütlü hareket etmesini sağlamamız lazım öncelikle. Önemli bir nokta, çalışmalarımızın neredeyse tamamında daha ilk adımlarını atmaya başladığımızda kadın emekçiler çoğunlukta.

Buna bir ilk deneyim diyebilir miyiz?

Genelde erkek egemen bir alan olduğu için hiç duyduğum bir şey değil... Tahminen başka örneği yoktur (Gülüyor). Kadın örgütlenme uzmanı çok nadirdir, kadın yönetici nadirdir. Sanki bir vitrin olarak kullanılır kadınlar bu alanda. Vitrin olmayı dahi başarmak için kadının ciddi bir mücadele vermesi gerekir. Bu alan kadınlara kapalı bir alandır. Biz burayı da açmak zorundayız, bu kalıpları kırmak, darmadağın etmek... Muhtemelen Birlik Sendikası bu kadar yoğun bir kadın katılımıyla kurulan, örgütlenme çalışmaları yapılan ilk sendikal deneyim olacak Türkiye’de.

ZEHRA GÜNER KARAOĞLU KİMDİR?

Sanıyoruz Türkiye’de sendika kurucu başkanı olan ilk kadınsınız. Zehra Güner kimdir?

Ben Zonguldaklıyım, metalurji mühendisiyim. On iki yıl akademisyenlik yaptım. Araştırma Görevlileri Derneği kurucuları arasında yer aldım. Akademideyken kamu emekçileri sendikalarının ilk formu olan Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu’nda kamu emekçilerinin sendikalaşma hakkı için mücadele edenlerden biri oldum. Yıldız Teknik Üniversitesi’nde asistan olarak çalışırken Eğitim-Sen 6 No’lu Şubesi’nin yönetim kurulunda yer aldım. Sonra DİSK’e bağlı Birleşik Metal-İş Sendikası’nda dokuz-on yıl kadar örgütlenme uzmanı olarak çalıştım. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’nde iki dönem merkez yöneticiliğim var. Metalurji Mühendisleri Odası’nda merkez yöneticiliğim var. Şu anda ise iş güvenliği uzmanlığı yapıyorum. Tabii hayatımın uzunca bir bölümünde örgütlü olarak yaşadım, Türkiye Komünist Partisi üyesiyim. Partinin yönetici kurullarında yer aldım, şu anda Parti Merkez Konseyi üyesiyim. Aynı zamanda Eylül başında kurulan Dayanışma Meclisi’nin kurucu üyeleri arasındayım.

İŞÇİNİN HUKUK KÖŞESİ

Benim de bir sendikam olsa...

SENDİKAYA ÜYE NASIL OLURUM?

Sendikalar işçilerin çalışma yaşamına ilişkin sorunlarını çözmek, ortak çıkarlarını ve haklarını korumak ve geliştirmek için kurdukları örgütlerdir. Öncelikle nerede çalıştığınız önemlidir. Ülkemizde iki ayrı sendika yasası var. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu**'na göre çalışan kamu emekçilerinin sendikal yasaları ile **4857 sayılı İş Kanunu**'na bağlı çalışan işçilerin sendikal yasaları farklıdır. Devlet memuru iseniz **4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu**, sigortalı çalışan bir işçi iseniz **6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu**'na göre kurulmuş bir sendikaya üye olabilirsiniz.

▶ Devlet memuru değilim. Bir işyerinde işçi olarak çalışıyorum. Hangi sendikalara üye olabilirim?

İşçi sendikaları işkolu esasına göre kuruluyor. Yasada 20 ayrı işkolu bulunuyor. Her sendika bu işkollarından birine dâhildir. Örneğin, markette çalışan bir işçi Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar işkolunda, otomotiv fabrikasında çalışan bir işçi Metal işkolunda faaliyet gösteren bir sendikaya üye olabilir.

İşçi derken, mavi yakalı, beyaz yakalı ayırmadan söylüyoruz. Ofiste ya da atölyede fark etmez, iş kanununa tabi çalışıyorsunuz ve **hepiniz yasal olarak işçisiniz**.

Her işçi ancak kendi çalıştığı işkolunda faaliyet gösteren bir sendikaya üye olabilir. **Aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olunmaz.**

▶ Sendikaya üyelik başvurusunu nasıl yapabilirim?

İşçi sendikalarına üyelikler **E-devlet sistemi üzerinden** yapılmaktadır. E-devlette "İşçi Sendikaları Üyelik İşlemleri" bölümünde işçinin çalıştığı işyeri ve bu işyerinin bağlı bulunduğu işkolunda kurulmuş üye olabileceği sendikaların listesini yer alır. Üyelik, bu kanaldan yapılan başvurunun ilgili sendika tarafından onaylanması ile geçerli olur.

▶ Sendikaya üye olduğumu patronun öğrenmesini istemiyorum. Sendikaya üye olduğum bilgisi işyerine veriliyor mu?

İşçinin sendika **üyelik ve istifa bilgisi sadece başvuru yaptığı sendikada ve bakanlıkta bulunur**. Kişinin e-devlet kayıtları, çalıştığı işyerine açık olmadığı gibi, bakanlık verileri de şirketlere açık değildir. Özetle, patron işyerinde çalışan işçilerin sendikaya üye olup olmadığını bilemez.

▶ Sendikalı olmak bana ne kazandırır?

Sendikalı olmak, artık patron karşısında yalnız olmamak demektir. Sendikaya bireysel olarak üye olunmaktadır; ancak işyerinde **haklar elde edebilmek için birlikte hareket etmek önemlidir**.

Söyle söyleyebiliriz: Sendikalı olmak her şeyin patronun "iki dudağı arasında" olmaması demektir. İşçinin örgütlü gücüyle, ekonomik hakları ve çalışma koşulları hakkında söz hakkının olması demektir.

Yani aslında bu sorunun çok kısa bir yanıtı var. Sendika, işçinin "söz hakkıdır".

Belli kısıtları olmakla birlikte sendikalı olan işçiler **Anayasanın 53. Maddesine göre**, ekonomik, sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına; **54. Maddesine göre** de grev hakkına sahiptirler.

▶ SENDİKAYA ÜYE OLDUĞUM İÇİN PATRON BENİ İŞTEN ÇIKARABİLİR Mİ?

Sendika hakkı, Anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmıştır. İşçilerin bireysel sendika özgürlüğünü, yani işçilerin sendikalaşmasını engellemek, sendikaya üye olduğu için bir işçiyi işten çıkarmak ya da sendikadan istifaya zorlamak sendika özgürlüğünü güvence altına alan tüm yasalara açıkça aykırıdır ve **suç teşkil etmektedir**.

Anayasa'nın 51. maddesine göre; "Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz."

6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası'nın 17. maddesinde "Sendikalara üye olmak serbesttir. Hiç kimse sendikaya üye olmaya veya olmamaya zorlanamaz", **19. maddesinde ise** "işçi sendikada üye kalmaya veya ayrılmaya zorlanamaz." şeklinde hükümler mevcuttur.

Sendikalı işçinin iş güvencesi **4857 sayılı İş Kanunu**'nda tanımlanmıştır:

- 30 veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde, en az 6 aylık kıdemi olan, belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalışan işçi işten çıkarıldığında işveren bunu, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan haklı bir sebebe dayandırmak zorundadır.

- Sendikal nedenle iş akdinin feshi ise haksız sebeptir.

Yani, sendika üyeliği yasal güvence altındadır. Ancak patronlar her zaman yasaları çiğneyerek sendikalaşmayı önlemeye çalışır. Burada **temel güvence, işyerinde birlikte hareket edebilmektir**. Örgütlü davranmak, birbirine sahip çıkmak işçiler için en önemli sendikal güvencedir.

▶ SENDİKAYA ÜYE OLAN İŞÇİYİ İŞTEN ÇIKARAN PATRONA BİR CEZA YOK MU?

Sendikal özgürlüğü engellemek suçtur. **Türk Ceza Kanunu'nun 118. maddesine göre**, "Bir kimseye karşı bir sendikaya üye olmaya veya olmamaya, sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, sendikadan veya sendika yönetimindeki görevinden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

Sendikaya üye olduğu gerekçesiyle işten çıkarılan işçinin patrona kötü niyet tazminat davası bir başka ifadeyle "**sendikal tazminat davası**" açma hakkı da bulunur.

Yasal haklar mevcut. Ama tekrar altını çizelim:

Bu hakların uygulanabilmesi için bile örgütlenmek, birlikte davranmak gerekiyor!

HABER YOLLA

iletisim@patronlarinensesindeyiz.org

YARDIM İSTE

+90 (541) 940 05 14

BİLGİ VER

www.patronlarinensesindeyiz.org

ÖRGÜTLEN...

PATRONLARINENSESİNDEYİZ

BİRLİK SENDİKASI

TÜM İŞÇİLERİN BİRLİK, MÜCADELE VE DAYANIŞMA SENDİKASI KURULDU

Madam Coco çalışanları adına Banu Yıldırım: Madame Coco işçilerinin artık Birlik Sendikası var. Talepleri çok net; az kişiyle çok iş yapmamak, mobbingin son bulması, ücretlerde iyileştirme. İşçiler bu taleplerle sendikaya üye oluyor.

AVM emekçisi Edanur Çukadar: Gün işğini görmeden çalışmak zorundayız, mobbinge maruz kalıyoruz. Patronlara verilecek en güzel yanıt, biz AVM emekçilerinin örgütlenmesidir.

Özel Okul öğretmenleri adına İsmail Sarp Aykurt: Özel okul öğretmenleri olarak uğradığımız haksızlıklara karşı, ortak cevap üretebileceğimiz, hep birlikte düşünüp karar verebileceğimiz bir sendikaya sahibiz.

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİ SENDİKALAŞIYOR
AVM'LERE SENDİKA GİRİYOR
MARKET MAĞAZA İŞÇİLERİNİN YALNIZLIĞI SONA ERİYOR
SET İŞÇİLERİ, KÜLTÜR-SANAT EMEKÇİLERİ ÖRGÜTLENİYOR
İŞÇİ AVUKATLAR BİR ARAYA GELİYOR
TÜM SEKTÖRLERDEN İŞÇİLER BİRLİKTE ÖRGÜTLENİYOR
YALNIZ KALMA BİRLİK OL
DAYANIŞMA GÖSTER

**HAKLARIN
İÇİN
MÜCADELE ET**

**BİRLİK
SENDİKASINA
ÜYE OL**